

AB 2018/398

**COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFS-
LEVEN**

8 mei 2018, nr. 15/659

(Mrs. E.R. Eggeraat, R.R. Winter, W. den Ouden)
m.nt. J. Wieland*

Art. 1:2 Awb

ECLI:NL:CBB:2018:243

**Belang van omwonende niet rechtstreeks be-
trokken bij besluit tot verlening SDE-subsidie
voor de exploitatie van een biomassacentrale.**

Het College is van oordeel dat appellante als omwonende geen belang heeft dat rechtstreeks wordt geraakt door het besluit tot subsidieverlening aan naam 2. Het belang van appellante is dat naam 2 de productie-installatie niet realiseert omdat appellante door de bouw van de biomassacentrale zichthinder en andere nadelige (milieu)gevolgen voor haar woon- en leefomgeving vreest. Naar het oordeel van het College bestaat, ook indien naam 2 de productie-installatie zonder de exploitatiesubsidie niet zou (kunnen) realiseren, tussen de gevolgen van het besluit tot subsidieverlening en het belang van appellante geen voldoende causaal verband. Het besluit tot subsidieverlening geeft naam 2 immers geen recht om de productie-installatie te mogen bouwen. Dit recht volgt uitsluitend uit de voor dit doel afgegeven omgevingsvergunning.

Uitspraak van de meervoudige kamer van 8 mei 2018 in de zaak tussen

Naam 1, appellante,

en

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
verweerder, (gem.: mr. C. Cromheecke).**Procesverloop**

Bij besluit van 18 februari 2015 (het primaire besluit) heeft verweerder aan naam 2 voor haar productie-installatie in plaats 2 een exploitatiesubsidie verleend in het kader van het Besluit stimulering duurzame energieproductie en de Regeling aanwijzing categorieën duurzame energieproductie (SDE+2014) over de periode 1 september 2017 tot 31 augustus 2029 (SDE-subsidie).

Bij besluit van 15 juli 2015 (het bestreden besluit) heeft verweerder het bezwaar van appellante niet-ontvankelijk verklaard.

Appellante heeft tegen het bestreden besluit beroep ingesteld.

Naam 2 heeft geen gebruik gemaakt van de gelegenheid om als partij aan het geding deel te nemen.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 30 november 2017.

Appellante is niet verschenen. Verweerder was vertegenwoordigd door zijn gemachtigde.

Overwegingen

1.1 Het college van burgemeester en wethouders van plaats 2 heeft op 31 oktober 2014 aan naam 2 een omgevingsvergunning verleend voor het bouwen van een biomassacentrale op het perceel adres (ong.) te plaats 2. Verweerder heeft bij het primaire besluit voor deze productie-installatie SDE-subsidie verleend. Appellante woont in de omgeving van de installatie. Als omwonende heeft zij bezwaar gemaakt tegen het besluit tot subsidieverlening aan naam 2.

1.2 Bij het bestreden besluit heeft verweerder het bezwaar van appellante niet-ontvankelijk verklaard omdat appellante en de door haar vertegenwoordigde bewoners ("Bezorgde Bewoners plaats 1") geen belanghebbende zijn bij het besluit tot subsidieverlening.

1.3 Appellante voert in beroep aan dat zij belanghebbende is omdat de biomassacentrale zonder subsidie niet gebouwd zal worden. Volgens appellante volgt uit de jurisprudentie dat een 'derde' met een tegengesteld belang, zoals zij, een 'eigen' belang heeft en dat ook personen die een afgeleid belang hebben en als gevolg van een besluit een economisch of ander nadeel leiden, tevens belanghebbenden zijn.

2. Het College komt tot de volgende beoordeling.

2.1 In dit geding moet de vraag worden beantwoord of verweerder bij het bestreden besluit terecht heeft geoordeeld dat appellante geen belanghebbende is bij het besluit tot subsidieverlening aan naam 2 voor haar productie-installatie.

2.2 Artikel 1:2, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) definieert de belanghebbende als degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Om van een rechtstreeks belang te kunnen spreken moet er volgens vaste rechtspraak een voldoende direct geraakt belang zijn. In de eis van direct geraakt belang komt tot uitdrukking dat er een voldoende causaal verband moet zijn tussen de gevolgen van een besluit en de belangen van een partij.

2.3 Het College is van oordeel dat appellante als omwonende geen belang heeft dat rechtstreeks wordt geraakt door het besluit tot subsidieverlening aan naam 2. Het belang van appel-

* J. Wieland is advocaat te Amsterdam.

lante is dat naam 2 de productie-installatie niet realiseert omdat appellante door de bouw van de biomassacentrale zichthinder en andere nadelige (milieu)gevolgen voor haar woon- en leefomgeving vreest. Naar het oordeel van het College bestaat, ook indien naam 2 de productie-installatie zonder de exploitatiesubsidie niet zou (kunnen) realiseren, tussen de gevolgen van het besluit tot subsidieverlening en het belang van appellante geen voldoende causaal verband. Het besluit tot subsidieverlening geeft naam 2 immers geen recht om de productie-installatie te mogen bouwen. Dit recht volgt uitsluitend uit de voor dit doel afgegeven omgevingsvergunning.

Het betoog van appellante dat zij als derde met een tegengesteld belang, een 'eigen' belang heeft en dus belanghebbende is, faalt evenzo. Het (tegengestelde) belang van appellante ziet op de keuze voor de locatie van de voorziene biomassacentrale. De subsidieverlening heeft voor appellante geen rechtstreekse gevolgen.

Appellante betoogt verder dat ook personen die een afgeleid belang hebben en als gevolg van een besluit een economisch of ander nadeel leiden, tevens belanghebbende zijn. Wat daar verder ook van zij, het belang van appellante is niet parallel aan het belang van naam 2 en zij heeft ook geen daarvan afgeleid belang. Dit betoog van appellante faalt evenzeer.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat appellante geen belanghebbende is als bedoeld in artikel 1:2, eerste lid, van de Awb, bij het besluit tot subsidieverlening.

2.4 Het voorgaande leidt tot de slotsom dat voor appellante niet op grond van artikel 7:1 van de Awb, in samenhang gelezen met artikel 8:1 van de Awb, de mogelijkheid van bezwaar open staat. Verweerder heeft het bezwaar van appellante daarom terecht niet-ontvankelijk verklaard.

3. Het beroep is ongegrond.

4. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

Beslissing

Het College verklaart het beroep ongegrond.

Noot

1. De hierboven opgenomen uitspraak is een korte signalering waard, omdat het CBb nogmaals duidelijk maakt dat een omwonende die zich tegen bepaalde bouwactiviteiten in zijn omgeving verzet geen belanghebbende is bij een besluit tot verlening van een subsidie voor de desbetreffende activiteiten. In deze noot zal ik achtereenvolgens kort de achtergrond van de zaak schetsen (punt 2) en het oordeel van het CBb

bespreken (punt 3). Ik sluit af met een conclusie (punt 4).

2. In deze zaak gaat het om de verlening van een subsidie in het kader van het Besluit stimulering duurzame energieproductie en de Regeling aanwijzing categorieën duurzame energieproductie (SDE+2014). De SDE-subsidie is verleend voor de exploitatie van een nog te realiseren biomassacentrale. De biomassacentrale zal op korte afstand van de woning van appellante worden gerealiseerd. Dat wil zij voorkomen, omdat zij zicht zal hebben op de centrale en vreest voor andere nadelige (milieu)gevolgen voor haar woon- en leefomgeving. Appellante maakt dan ook bezwaar tegen de verlening van de SDE-subsidie en voert aan dat zij belanghebbende is, omdat de biomassacentrale zonder subsidie niet gebouwd zal worden. Verder voert zij aan dat een 'derde' met een tegengesteld belang, zoals zij, een 'eigen' belang heeft en ook personen die een afgeleid belang hebben en als gevolg van een besluit nadeel ondervinden, tevens belanghebbenden zijn. De Minister van Economische Zaken, die de subsidie heeft verleend, deelt de opvattingen van appellante niet en verklaart het bezwaar niet-ontvankelijk.

3. In beroep bij het CBb gaat het uitsluitend om de vraag of appellante belanghebbende is bij het besluit tot subsidieverlening. Om als belanghebbende bij een besluit te kunnen worden aangemerkt is op grond van art. 1:2 lid 1 Awb vereist dat het belang van betrokkene rechtstreeks is betrokken bij het besluit. Dit houdt in dat er een voldoende causaal verband moet bestaan tussen het (mogelijk) betrokken belang en het (te nemen) besluit. De vraag is of er in dit geval zo'n causaal verband bestaat tussen het besluit tot subsidieverlening en het belang van appellante bij een ongestoord genot van haar leef- en woonomgeving. Het mag duidelijk zijn dat appellante, omdat in de nabijheid van haar woning een biomassacentrale wordt gerealiseerd, in haar belang wordt getroffen. Zij krijgt, zo begrijp ik uit de uitspraak, immers zicht op de biomassacentrale. De vraag is echter waar dit precies het gevolg van is. Het CBb oordeelt dat niet het besluit tot subsidieverlening, maar de verlening van een omgevingsvergunning aan de subsidieontvanger het recht geeft om de biomassacentrale te mogen bouwen. Dit betekent dat er onvoldoende causaal verband bestaat tussen de door appellante gevreesde gevolgen van de realisering van de biomassacentrale en de verlening van de subsidie. Die gevolgen zijn immers primair het gevolg van de verlening van de omgevingsvergunning. Op dit oordeel valt niets af te dingen. Dat, naar appellante verder aanvoert, de realisering van de centrale zonder subsidie niet haalbaar is, leidt het CBb terecht niet

tot een ander oordeel. Daarbij is, zo neem ik aan, van belang dat het ontvangen van subsidie niet in absolute zin een voorwaarde is voor het kunnen realiseren van de biomassa-centrale. De financiering daarvoor zou immers ook op andere wijze kunnen worden verkregen, bijvoorbeeld langs private weg. De verlening van een omgevingsvergunning is daarentegen wel een absolute voorwaarde om de centrale te kunnen realiseren. Zonder vergunning, geen centrale. Dit zorgt ervoor dat het verband tussen de verlening van een omgevingsvergunning en de belangenschending aanzienlijk directer is dan het verband tussen de verlening van een subsidie en de belangenschending. Dat het in deze zaak gaat om een *exploitatie*subsidie en niet, zoals het geval was in de door mij geannoteerde uitspraken van het CBB van 16 november 2017, ECLI:NL:CBB:2017:367 en ECLI:NL:CBB:2017:368, AB 2018/207 en AB 2018/208, m.nt. J. Wieland, een subsidie voor de aanleg van de centrale, maakt daarbij geen verschil.

Ook het betoog van appellante dat zij een derde met een tegengesteld belang is en daarom als belanghebbende moet worden aangemerkt serveert het CBB terecht af. Het tegengestelde belang waar appellante het over heeft, is haar belang dat tegengesteld is aan het belang van de subsidie-ontvanger (en wellicht het algemeen belang) om de centrale te realiseren in de nabijheid van haar woning. Ook hier geldt dus weer dat het belang van appellante primair wordt geraakt door de verlening van de omgevingsvergunning en niet door de verlening van de subsidie.

Tot slot heeft appellante aangevoerd dat zij belanghebbende is omdat zij een afgeleid belang heeft. Niet valt in te zien van wiens belang appellante in dit geval een afgeleid belang heeft, zodat het CBB ook terecht korte metten maakt met dit argument.

4. Deze uitspraak laat zien dat er verschillende besluiten kunnen zijn die bijdragen aan de schending van de belangen van iemand, maar dat niet elk besluit in dezelfde mate van invloed is op die schending. Het is voor een rechtzoekende dus zaak om zorgvuldig na te gaan welk besluit de gestelde belangenschending primair veroorzaakt. Tegen dát besluit moet worden opgekomen. In dit geval betekent dit dat de omwonende haar pijlen op de omgevingsvergunning moet richten en niet op het subsidiebesluit. Deze uitspraak past overigens naadloos op twee eerdere, door mij geannoteerde uitspraken van het CBB van 16 november 2017, ECLI:NL:CBB:2017:367 en ECLI:NL:CBB:2017:368, AB 2018/207 en AB 2018/208, waarbij overigens wel opvalt dat beide eerdere uitspraken zijn behandeld door een enkelvoudige kamer en de hierboven opgenomen uitspraak door een meervoudige kamer. J. Wieland

AB 2018/399

RECHTBANK DEN HAAG

4 juli 2018, nr. C-09-549669-HA ZA 18-297
(Mrs. L. Alwin, R.C. Hartendorp, J.S. Honée)
m.nt. R. van der Hulle*

Art. 6 EVRM; art. 81, 94, 120 Gw

NJF 2018/524

ECLI:NL:RBDHA:2018:7888

Intrekking Wet raadgevend referendum. Door-kruising wetgevingsproces. Wetgevingsbevel. Machtenscheiding. Political question-doctrine.

Stichting Meer Democratie verzoekt in deze procedure een oordeel over het wetsvoorstel tot intrekking van de Wet raadgevend referendum. De rechtbank gaat daar niet in mee. Volgens haar gaan de vorderingen de taak en bevoegdheid van de rechter te buiten. Het is aan de regering en de Staten-Generaal om af te wegen of, wanneer en in welke vorm het raadgevend referendum wordt ingetrokken. Dit proces van politieke besluitvorming en afweging van alle betrokken belangen was nog gaande. De rechter mag niet ingrijpen in dit proces door een oordeel te vellen over een nog niet aangenomen wetsvoorstel. Alleen als een wetsvoorstel eenmaal van kracht is, heeft de rechter de taak om de wet uit te leggen en vast te stellen wat op grond van de wet geldt. De rechter moet de wet dan ook toetsen aan het Unierecht en eenieder verbindende verdragsbepalingen. Zolang de politieke besluitvorming nog niet is afgerond, is er voor een inhoudelijke beoordeling geen plaats.

Vonnis van 4 juli 2018 in de zaak van:

De stichting Stichting Meer Democratie, te Amsterdam, eiseres, adv.: mr. J.H.A. van der Grinten te Amsterdam,

tegen
De publiekrechtelijke rechtspersoon De Staat der Nederlanden, (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), te Den Haag, gedaagde, adv.: mr. C.M. Bitter.

1 De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:
– de dagvaarding tevens houdende vordering tot voorlopige voorziening ex artikel 223 Rv, met producties;

* R. van der Hulle is advocaat in Amsterdam en als buitenpromovendus verbonden aan het Onderzoekscentrum voor Staat en Recht (SteR) van de Radboud Universiteit in Nijmegen.